

גנגליון וגושים ביד.

ראשית כל: כמעט כל הגושים ביד הם שפירים אך בגלל ה"כמעט" כדאי להיבדק בידי רופא ולא לסמוך על אבחנה עצמית או של חבר שהיה לו משהו כזה וכו'. יש רופאים האומרים שהאבחנה הסופית היא כשהגוש בחוץ ונבדק ע"י פתולוג.

מה זה גנגליון?

זהו גוש ביד שמופיע ליד מפרק או סמוך לגיד. בפנים זה כמו בלון המכיל נוזל סמיך. זה יכול להיות כואב או לא. רך או קשה והוא יכול לשנות גודלו. הוא נקרא גם ציסטה

גנגליון אופייני בגב שורש היד

ממה זה נגרם?

באופן נורמלי הפרקים והגידים מכילים נוזל מיוחד. לעיתים עקב ארתריטיס או פציעה או לרוב ללא סיבה ברורה מתרחשת דליפה מהנוזל הזה ונוצרת ציסטה מחוץ לפרק או לגיד המכילה נוזל כזה שבהדרגה הופך לסמיך כמו ג'לי או דבש. נוצר מנגנון דמוי שסתום חד כיווני שמאפשר כניסה של נוזל לציסטה אך לא יציאה שלו חזרה למפרק. בזמן פעולה כמו סגירת אגרוף בכוח, עולה מאד הלחץ בנוזל הפרק ואז הציסטה נמושה קשה כמו עצם. אכן חלק מהאנשים מתלוננים שצמחה להם עצם חדשה במקום (לרוב בגב היד).

מקומות נפוצים לגנגליון הם:

- הכי נפוץ זה בגב שורש היד. בחלק קטן מהמקרים זה בחלק הכפי של שורש היד.
- בבסיס האצבע במקום שבו הגיד מוחזק קרוב לעצם ואז זה בא לעיתים עם דלקת בגיד או אצבע הדק.
- במפרק הרחיקני של האצבע, קרוב לבסיס הציפורן. (MUCOUS CYST) במקרים כאלה יש לעיתים חריץ בציפורן ולעיתים רחוקות זה עלול לבקוע את העור ולגרום לזהום בציפורן. סוג ציסטה כזה נפוץ יותר כאשר יש ארתריטיס במפרקים בגיל מבוגר יחסית.

מה אפשר או צריך לעשות?

- כדאי להיבדק ע"י רופא כדי לוודא שזאת אכן האבחנה. אם האבחנה לא ברורה, הרופא יכול להזמין בדיקת על קול שמבדילה בין גנגליון לגושים שלא מכילים נוזל.
- אפשר להמתין ולעקוב כי חלק ניכר מהגנגליונים חולפים מעצמם ללא התערבות.
- אם זה כואב ניתן ללבוש סד להפחתת תנועות שורש היד וליטול כדורים נוגדי דלקת.
- הרופא יכול לבצע שאיבה ע"י מחט (זה יכול לעזור באבחנה) ואולי להזריק קורטיזון לאיזור.

- כששואבים את הגנגליון במחט עבה (מספר 18) יוצא נוזל אופייני דמוי ג'לי שקוף. בכשליש מהמקרים זה יכול להקטין או להעלים את הגוש, בעיקר אם הוא בא מגיד ולא ממפרק.
- אפשר לבצע ניתוח לרוב בהרדמה מקומית או אזורית ולהסיר את הגוש ולנקות את המפרק.

מה סיכויי וסיכוני הניתוח?

אם לא מנקים את ה"שורש" של הגנגליון מהמפרק, עד 30% יכולים לחזור. אם מנקים את השורש זה חוזר רק ב 5-10% אך לעיתים נגרמת הגבלה קלה בטווח התנועה בפרק היד עקב הצטלקות אחר הניתוח. בחלק קטן מהמקרים יש כאב בצלקת עקב פגיעה בעצב תחושתית.

ומה יקרה אם לא נטפל בגנגליון?

זה תלוי בסיבה לגנגליון: לפעמים הוא נובע מארתריטיס או פגיעה ברצועה שהן בעצם הסיבה לכאב ולתלונות אחרות. לפעמים הגנגליון יכול לחדור לעצם של שורש היד ולעיתים נדירות זה רק נראה כגנגליון אבל זה משהו אחר. כדאי לכן להיבדק ע"י רופא. ברגע שסיבות כאלו נשללו, ההחלטה האם לנתח או לחיות עם זה היא של החולה שכן הגנגליון אינו מסוכן ואינו יוצר בעיה משמעותית.